

Kdo je fotograf? A kdo bude?

Esej na téma fotografie bych rád začal jedním příběhem nebo spíše pozorováním, které jsem udělal před pár měsíci, když jsem byl na začátku semestru v Paříži. Paříž patří mezi turisty nejnavštěvovanější evropská města. A to i v lednu, když jsem tam byl já. Eiffelova věž je nejlepší místo na pozorování fotografů, ať již profesionálních nebo amatérských. Člověk může odpozorovat, jak fotí a také co fotí. Možná víte, že v noci po setmění Eiffelova věž svítí a každou hodinu také celých pět minut bliká. To samozřejmě přiláká velké množství turistů. Tím se naskýtá obrovská příležitost sledovat ostatní fotografy. A zrovna v tomto případě to bylo opravdu velice komické. Pokud půjdete přesně na opačnou stranu, než jsou všichni fotografové, můžete pozorovat ještě lepší světelnou show než na samotné Eiffelovce. Nejdříve se rozsvítí červené světlo a pak blikne bílé. A to probíhá najednou u několika desítek lidí. Červená – bílá – červená – bílá – a pořád dokola. Naprosto dokonalé. Samozřejmě ona světla jsou blesk a přisvětlovací světlo při ostření. Otázkou zůstává, k čemu těm všem fotografům je blesk, když Eiffelovka je asi 300 metrů daleko.

Tímto krátkým příběhem jsem chtěl nastolit otázku, kdo je vlastně fotograf? Koho v dnešní době považujeme za fotografa?

V minulosti to bylo jednoduché. Fotograf byl ten, kdo měl drahý fotografický přístroj a fotil většinou portréty lidí při významných situacích, jako jsou třeba svatby. Pokud se považoval za uměleckého fotografa, tak fotil zátiší, budovy, krajinu. Samotná fotografie určitě nebyla levná a už vůbec ne jednoduché řemeslo.

S příchodem kompaktních se to již trochu změnilo, ale pořád bylo naprosto jasné, kdo je ten fotograf a kdo si jen tak cvaká fotky z dovolené. Samotná cena fotografie se velice snížila, kompakty již nebyly tak drahé a film do nich také ne. Kompakt si mohl pořídit skoro každý a profesionální fotografové měli profesionální přístroje. Rozdíl mezi amatérem a profesionálem byl pořád značný. Amatér si něco se svým kompaktem nějak nafotil, až měl plný film, tak si ho nechal vyvolat a za pár dní se kochal svými dobře či hůře povedenými fotografiemi. Na rozdíl profesionál si mohl dovolit pořídit stovky fotografií, i když za vysokou cenu, a zjistit co funguje a co ne. Podle mého názoru bylo velice obtížné stát se profesionálním fotografem.

S příchodem digitálního světa a digitální fotografie se to všechno razantně změnilo. Nejenže profesionální přístroj může vlastnit skoro každý, ale stát se dobrým fotografem už není tak namáhavé. Learning curve, jak se anglicky říká, je mnohem strmější, mnohem rychleji se může člověk naučit techniky, zjistit co funguje a co ne, jak funguje nastavení fotoaparátu atd. Možnost vidět svůj výsledek okamžitě na displeji, a hlavně nemuset platit za každé zmáčknutí spouště je opravdu něco skvělého. Člověk může strávit libovolnou dobu zkoušením jedné kompozice s různým nastavením a zjišťováním co, jak a proč, a nemusí se vůbec strachovat, že čím více fotek udělá, tím více za to zaplatí. Hlavně z tohoto důvodu si myslím, že fotografů, tedy těch, kteří umí nafotit opravdu hezké fotky, bude stále přibývat a přibývat.

Ale to není jediný důvod. Dalším důvodem je samotná cena poloprofesionálních přístrojů. Nejlevnější zrcadlovky se v současné době pohybují na velmi nízké cenové úrovni a cena jejich lepších bratříčků se také snižuje. Tudíž koupit si něco lepšího, co mi dovolí manuálně všechno nastavit, už není tak finančně náročné jako dříve.

A ještě bych rád zmínil jeden důvod, proč si myslím, že v budoucnosti přibude dobrých fotografů. Pro správnou fotografii není jenom důležité vědět, co a jak nastavit. Mnohem důležitější je umět si představit, jak daná scéna bude na fotografii vypadat, tedy to, jaká má být správná kompozice. A to se samozřejmě nejlépe naučíme nekonečným zkoušením. A v dnešní době, kdy v každém mobilním telefonu nalezneme fotoaparát, v době, kdy děti ve třetí třídě základní školy svým mobilem nedělají nic jiného, než fotí, máme příležitost si pravidla kompozice neustále zkoušet. Tudíž předpoklady na to, být dobrým fotografem, v dnešní době máme každý.

V angličtině se říká: It's not the camera, it's the photographer, who takes the picture. S tím asi každý musí souhlasit. Aspoň tedy každý, kdo fotografii trochu rozumí. Amatérský fotograf na to bude mít asi trochu jiný názor. Pro velkou většinu amatéru stále platí to, že aby byla fotografie dobrá, tak musí být vyfocena drahým fotoaparátem s nekonečným megapixelů.

Na začátku jsem zmínil vývoj fotoaparátů, ale jak to bude v budoucnosti? V dnešní době je již naprosto běžné, že kompakty mají ostření podle obličeje. Dokonce jsem viděl i fotoaparát, který fotil, jenom když se člověk usmál. Vytvořili jste kompozici, zaostřili na obličej, zmáčkli spoušť a čekali. A jakmile se váš model usmál, fotoaparát to vyfotil. Jak to asi bude vypadat s budoucími fotoaparáty? Procesory jsou stále levnější a výkonnější, a pořád vznikají lepší a lepší algoritmy a nové funkce. Nestane se v budoucnosti, že ta věta, kterou jsem zmínil výše, platit nebude? Člověk vezme fotoaparát, zmáčkne jediné tlačítko, které tam bude, a o vše ostatní se postará už samotný foťák? Uvidíme!

Jiří Matoušek

Praha, 1.6.2009